

Рад са звучним записом

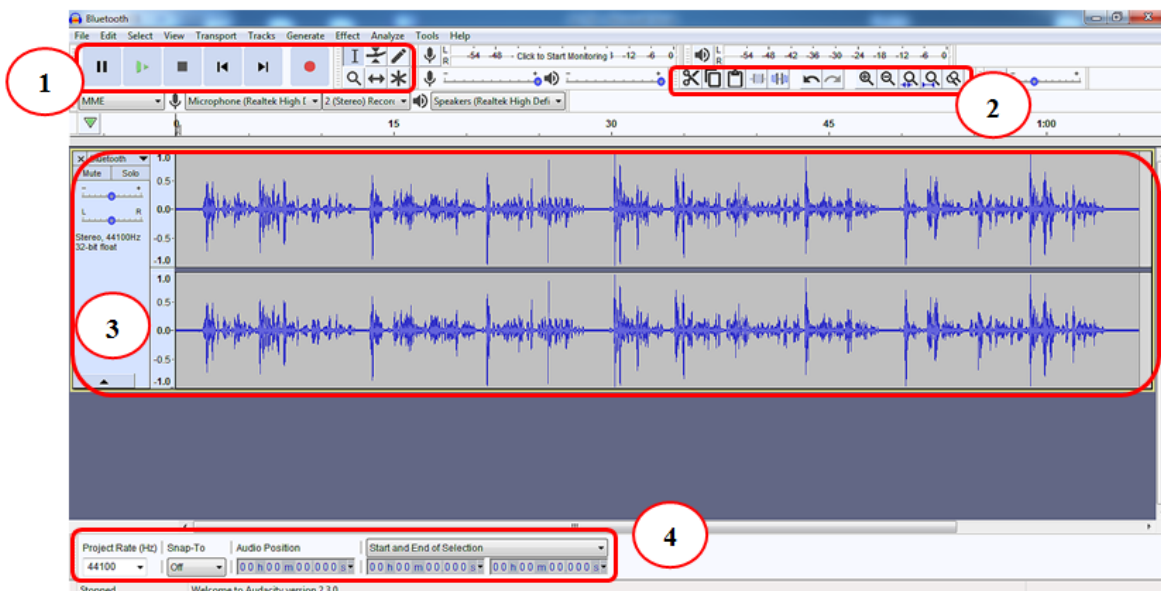
У петом разреду смо користили мобилне дигитални уређај као средство за снимање звука. Тада се нисмо бавили шумовима (различити звукови) које настају током снимања, а који утиче на квалитет аудио датотеке.

Постоје бројни алати за обраду звука који омогућавају ову акцију.

Често коришћен је бесплатан алат Audacity. Преузми га са сајта <https://www.audacityteam.org/> и инсталирај на рачунар.

Програм Audacity покрећемо кликом на Start → All Programs → Audacity. Учитавање постојеће звучне датотеке у програм Audacity реализује се командом File → Open.

Звучни запис приказује се као на доњој слици.

Радна површина програма Audacity:

1. Алати за управљање и контролу репродукције звука;
2. Алати за уређивање звука;
3. Приказ уčitаног звучног записа;
4. Приказ временске линије звучног записа.

У програму Audacity могуће је смањити шум који чујемо у звучним записима.

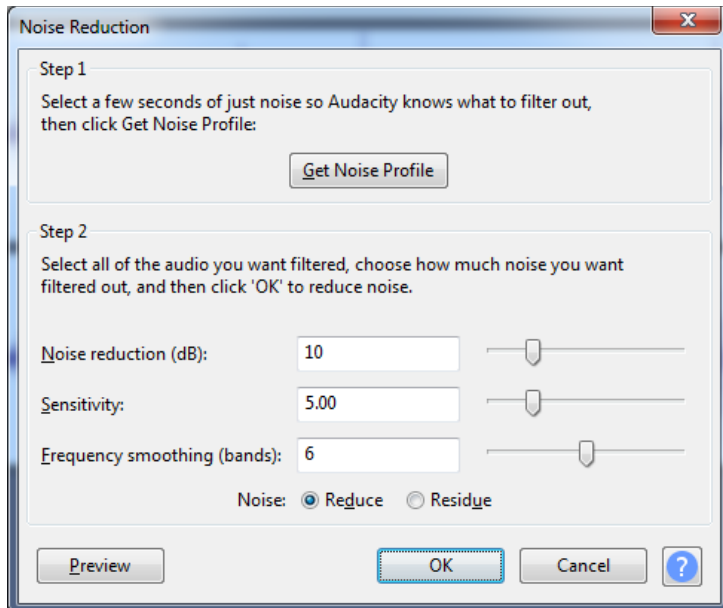
Потребно је да:

- означимо (селекујемо) део звучног записа у коме се чује позадинска бука или гласно дисање (кликнемо на почетак шума и, држећи притиснут леви тастер миша, означавамо

до које временске тачке желимо) ;

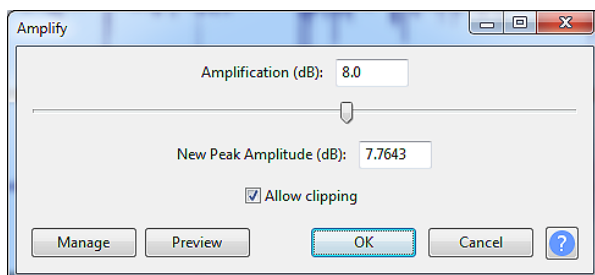
- из картице Effect одаберемо опцију Noise Reduction.

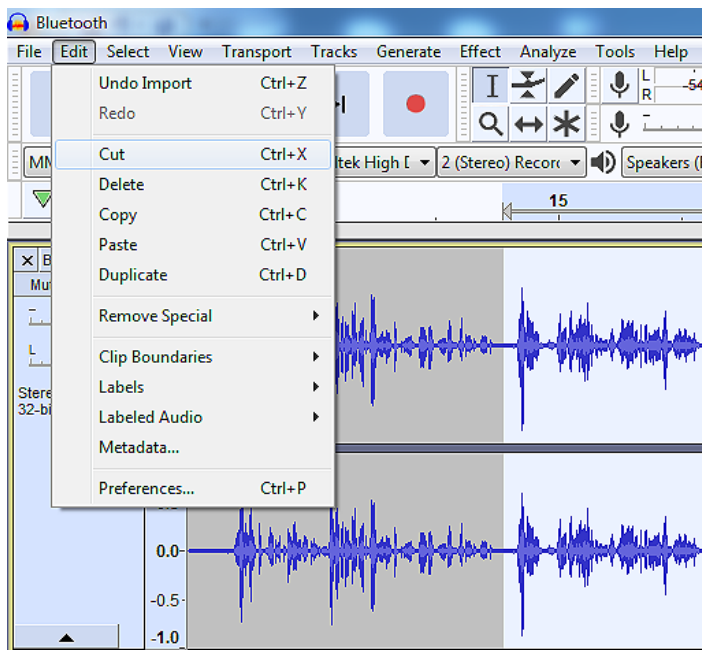
Први корак представља клик на дугме Get Noise Profile. Овом акцијом означава се коју врсту шума желимо да уклонимо.

Други корак подразумева да означимо (селекујемо) читав звучни запис (Ctrl + A) и поново одаберемо Select → Noise Reduction... Овога пута довољно је да кликнемо на ОК. Програм ће, на основу претходне анализе узорка шума, уклонити све сличне звукове.

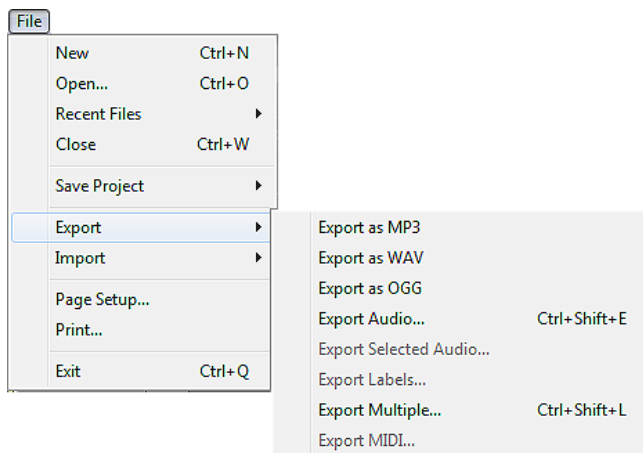
Још један интересантан ефекат је Amplify. Налази се у оквиру картице Effect. Омогућава да појачамо чујност звучног записа. За примену овог ефекта потребно је да селекујемо одређени део или читав звучни запис, а затим кликнемо на Effect → Amplify. Отвориће се прозор Amplify, у оквиру кога, помоћу клизача, појачавамо или утишавамо звук. Након завршених подешавања, потребно је да кликнемо на ОК.

Поред наведених ефеката, у програму Audacity могуће је и брисање/одсецање/копирање делова звучног записа. Довољно је да означимо (селекујемо) део који желимо и одаберемо одговарајућу опцију из картице Edit.

Након акција спроведених над звучним записом могуће га је сачувати у виду Audacity пројекта (File → Save project) или у форми звучне датотеке (File → Export → избор типа датотеке).

У петом разреду смо говорили да је могуће променити тип датотеке звучног записа. Дешава се да неки програми „не умеју” да раде свим типовима звучних датотека. Тада вршимо конверзију (промену) типа датотеке. Конверзију вршимо и када желимо да звучне датотеке заузимају мање меморијског простора. За конверзију типова датотека користили смо програм Format Factory. Овај програм омогућава конверзију видео, звучних, графичких и мањег броја текстуалних датотека.

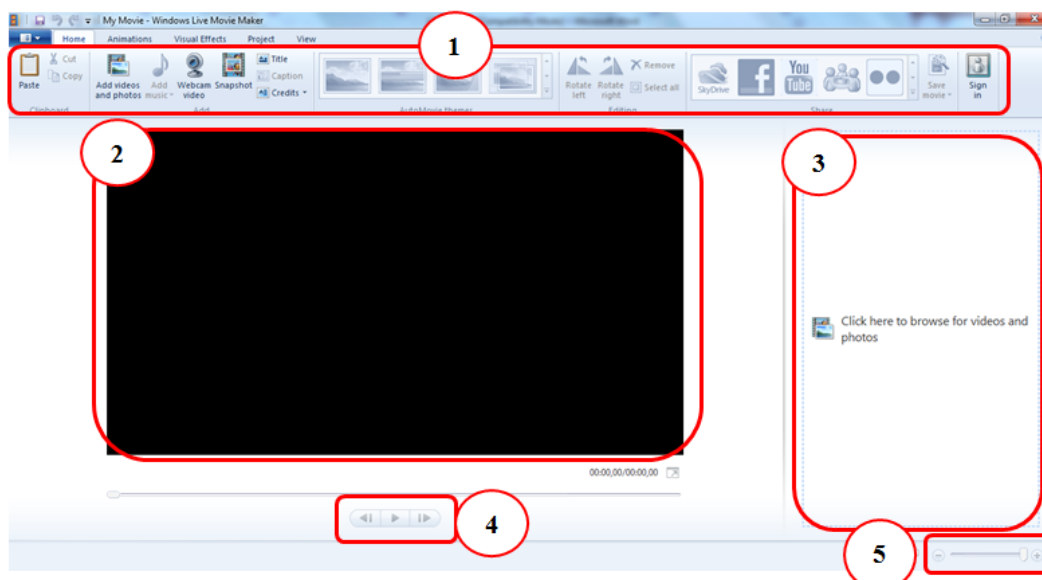
Рад са видео записом

Да бисмо снимили жељени видео-запис потребно је да користимо камеру мобилног телефона или другог дигиталног уређаја. Током снимања видео-записа често се сниме и делови који су непотребни и нежељени. Често овако снимљен видео-запис треба додатно уредити – скратити, додати различите ефекте, најавну и одјавну шпицу, музику...

Постоји велики број алата за обраду видео-записа. Једноставан за употребу и често коришћен је бесплатан програм Windows Movie Maker. Овај програм можемо да преузмемо са интернет адресе <https://www.winmoviemaker.com/>, а затим инсталирамо на рачунар.

Програм Windows Movie Maker покрећемо кликом на Start → All Programs → Windows Movie Maker.

Отвориће се радно окружење следећег изгледа:

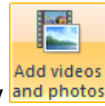

Радна површина програма Windows Live Movie Maker:

1. Трака са алатима;
2. Прозор за приказ видео-записа;
3. Простор за уређивање видео-записа;
4. Контроле за репродукцију видео-записа;
5. Клизач за смањивање или увећавање елемената видео-записа приказаних у простору за уређивање).

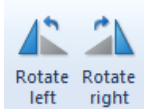
Радно окружење је простор у који можемо да додајемо видео-записе, слике, звучне записе... и да их, затим, едитујемо (скраћујемо, додајемо најавну и одјавну шпицу, титлујемо) и форматирамо (додајемо ефекте).

Видео-запис који смо снимили телефоном и пребацили на рачунар додајемо у Windows Movie

Maker тако што, у картици Home одаберемо опцију **Add videos and photos**, пронађемо наш видео-запис и кликнемо на Open. У простору за уређивање, учитани видео-запис приказује се у виду низа сцена које чине временску линију видео-записа и које можемо даље да уређујемо.

Често се дешава да снимљени видео-запис буде оријентисан погрешно. Да би смо такав видео-запис могли да користимо, неопходно је да га ротирамо (окренемо) коришћењем

опције **Rotate left** и **Rotate right** из картице Home.

Често снимљени видео-запис садржи и неке непотребне сцене или предуго траје. За одбацивање нежељених делова видео-записа користимо опцију Edit → Trim.

Довољно је да одредимо:

- почетну тачку (време) нежељеног дела видео-записа (уносећи вредност изражену у секундама у поље **Start point: 0,00s** и
- крајњу тачку (време) нежељеног дела видео-записа уносећи жељену вредност изражену у секундама у поље **End point: 17,77s**,

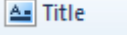
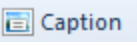
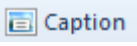
И, на крају кликнемо на дугме **Save trim**.

Видео-запис чувамо кликом на падајућу листу Save movie и из ње бирамо

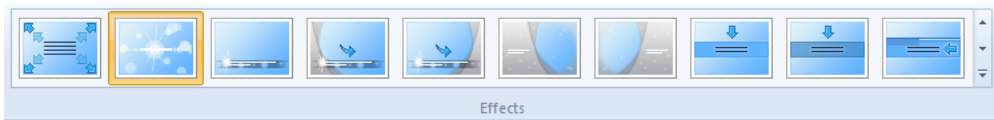
опцију **Recommended for this project**. Отвориће се прозор у коме бирамо место где ћемо чувати видео-запис. По завршетку поступка чувања видео-записа отвара се прозор који нам даје могућност да сачувани видео-запис репродукујемо (Play), да отворимо фасциклу у којој је сачуван (Open Folder) или да прозор затворимо (Close).

Напомена: Видео-запис можемо да сачувамо и коришћењем опције → Save Project As.

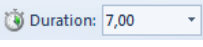
Тада ће он бити сачуван као датотека са екстензијом .wmv, коју можемо да отворимо и репродукујемо само у програму Windows Movie Maker.

Сваком видео-запису је могуће додати најавну шпицу (кликном на дугме **Title**), титл (кликном на дугме **Caption**) и одјавну шпицу (кликном на дугме **Caption**). Све ове опције налазе се у картици Home.

Као и код филмова које гледамо у биоскопу или на телевизији, најавна и одјавна шпица могу да имају различите ефекте (працак, прелаз из црнила у пуно светло, прелаз из пуног светла у црnilo...). Све ове ефекте бирамо из палете Effects, коју проналазимо у катрици Format.

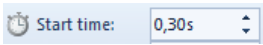

Поред ефеката, најавној и одјавној шпици можемо да подесимо боју позадине кликом на Format → Backgroundcolor.

Време трајања најавне и одјавне шпице морамо добро да одмеримо. Оне не треба да трају сувише дуго, али ни прекратко. Дужину најавне и одјавне шпице подешавамо уношењем вредности у опцији у картици Edit, где уносимо број секунди трајања ових шпица. Како би најавна и одјавна шпица имале смисла важно им је додати текст,

коришћењем која се налази у картици Format. Сва форматирања текста (промену фонта, величине и боје) вршимо на исти начин као и у било ком програму за обраду текста. Неопходно је да тексту најавне и одјавне шпице одредимо тренутак у коме ће се

појавити , као и дужину приказа .

Важно: Када креирамо видео-записе треба да имамо на уму да постоје људи који не чују добро. Зато је увек добро додати одговарајући титл.

Да бисмо направили што квалитетнији и интересантнији видео-запис, треба да имамо у виду да поред звука који настаје током самог снимања, можемо да додамо и звук/музику по нашем

избору. То чинимо кликом на падајућу листу која се налази у картици Home.

Ако из листе изаберемо опцију:

 Add music...

додаћемо звучни запис који ће се чути од самог почетка видео-записа.

 Add music at the current point...

додаћемо звучни запис који ће се чути од места где смо у временској линији видео-записа поставили курсор миша и кликнули.

Након додавања, звук можемо да мењамо:

- подесимо му јачину (Options → Music volume);
- додамо ефекат постепеног појачавања (Options → Fade in);
- додамо ефекат постепеног утишавања (Options → Fade out);
- подесимо време почетка (Options → Start time)

- подесимо краја репродукције (Options → End point).

Дешава се да неки програми „не умеју“ да раде са свим типовима видео датотека. Тада вршимо конверзију (промену) типа датотеке. Конверзију вршимо и када желимо да видео датотеке заузимају мање меморијског простора. Као и код звучног записа, за конверзију типова датотека користимо програм Format Factory.